

Mythologia, Venise, 1567 - VII, 07 : De Hesperidibus

Auteur(s) : Conti, Natale

Collection Mythologia, Venise, 1567 - Livre X

Ce document a pour résumé :

[Mythologia, Venise, 1567 - X \[88\] : De Hesperidibus](#)

Collection Mythologia, Francfort, 1581 - Livre VII

[Mythologia, Francfort, 1581 - VII, 07 : De Hesperidibus](#) est une version augmentée de ce document

---

Collection Mythologie, Paris, 1627 - Livre VII

[Mythologie, Paris, 1627 - VII, 08 : Des Hesperides](#) est une transformation de ce document

---

Collection Mythologie, Lyon, 1612 - Livre VII

[Mythologie, Lyon, 1612 - VII, 07 : Des Hesperides](#) est une transformation de ce document

---

Informations sur la notice

Auteurs de la notice Équipe Mythologia

Mentions légales

- Fiche : Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle). Licence Creative Commons Attribution - Partage à l'Identique 3.0 (CC BY-SA 3.0 FR)
- Images : Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ).

Citer cette page

Conti, Natale, *Mythologia* Venise, 1567 - VII, 07 : De Hesperidibus, 1567

Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle)

Consulté le 09/08/2025 sur la plate-forme EMAN :

<https://eman-archives.org/Mythologia/items/show/904>

Présentation du document

Publication Venise, Comin da Trino, 1567

ExemplaireMunich (Allemagne), Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ) , Res/4

Ant. 50

Formatin-4

Langue(s)

- Grec ancien
- Latin

Pagination216v°-217v°

Des dieux, des monstres et des humains

Entités mythologiques, historiques et religieuses[Hespérides](#)

Notice créée par [Équipe Mythologia](#) Notice créée le 30/04/2018 Dernière

modification le 25/11/2024

Mythologiae I

Non est fas Boreas nati depellere ferro
Inde canes lovis Harpyias magni.

- Has ipsas Harpyias quidam putarunt fuisse ab Hercule postea pulsas ex Arcadia cum Stymphalum oppidum iuxta Erasinum fluuium populareretur trei crepitaculi tinnitu, ut dictum fuit. Has scriptus Chremos sub quodam specu in Creta tandem se abdidisse, unde nunquam polles euolauerint. Atque hinc ea sunt, quae de Harpyias memorix prodita sunt ab antiquis. Dictæ sunt Harpyiae ab Apollinis, quod omnia secum raperent, quanquam quae relinquebant, ita retro & fortido excremento inquinabant, ut fortior omnino perfitti non posset. Atque cum fluuiorum, fontium, imbricumque natura per Naiades, & reliquias Nymphas significabatur, per superior & vis ignea per lumen, aqua per Neptunum, inferior aer per Iunonem, per Vestam terra; sic per Harpyias vis & natura ventorum significata est ab antiquis; qui, ut dictum est sapius, sub his fabularum segmentis vniuersa naturalis philosophia, & motum præcepta tradiderunt, utilitatem cum suavitate commiscentes. Atque vel ipsarum Harpyiarum ortus demonstrat vires esse ventorum: qui enim putarunt filias fuisse Thaumantis & Blestræ, quid aliud has esse senserunt, quam admirabilem virtutum naturam, qui è supernatante & puriore Oceani aqua per solis radios extolluntur? Huic rei vel illud est argumento, quod idem ventorum sororem putarunt, quae in imbribus & nubibus certo ordine collocatis apparet; neque sine imbribus fieri potest, quo tempore etiam venti vel dominantur, vel iam antecesserunt. Nomina præterea singulatum Harpyiarum ventorum impetum vel celeritatem, vel aspectum significant: nam Ocypete celeriter est volans, Aello procella, Ceion obscuritas nubium, quae ventis impelluntur. Qui idem vocarunt tertiam Harpyiam, in idem recederunt; nihil est enim horum à vi ventorum semotum. Quid ergo significare voluerunt per hinc ventos è superna vi aquarum è puriore parte scilicet gigni; aut ex ea aqua quae est cum terra commissa superius, quae in vapores extenuata in sublime tollitur: qui vapores postea modo in pluuias condensantur, modo in ventos extenuantur. Neque abhorret præterea à ciuili institutione hæc fabula, quippe cum declarat rapacitatem & auariciam hominum tanquam grauisimum supplicium Deorum confilio mortalibus immisquam fuisse. Nam cur oculis captus est Phineus? quia non videbat humanam conditionem vitæ intra angustissimos terminos includi, paucisque esse contentam, atque ob eam rem perpetua fame discriuebatur; neque poterat presentibus epulis vesicæcum non pateretur illud habendi desiderium, ut presentibus bonis perfrueretur, sed ut heret tantum locupletior. Id vulturum corpus, id vñctæ manus, id ora semper fame pallentia significabant, id reliqua corporis forma, quæ ex animo auarii hominis ad vnguem expressa est. Quidam per Harpyias furtorum naturam significare voluerunt, quæ virgines ideo putata sunt, quia sterilia sunt Diis ita volentibus, & breui dilabuntur bona per rapinam furtumque parta; quare & famelice, & alatzæ, & immunda dictæ sunt. At nunc de Hesperidibus.

De Hesperidibus.

Cap. VII.

Hesperides autem Hesperi Atlantis fratris filiæ fuerunt, quas tamē Eubulus Atlantis, nō Hesperi fuisse creditit; Chærcrates Phorcæ & Cetus.

tus. Nomina fuerunt illarum Egle, Arethusia, Hespertusa, ut diximus in Hercule. Hic hortos habuerunt non procul à Lixo oppido Mauritanis in extrema parte Aethiopiarum ad occidente, ubi loca fuerunt à sole exusta, arenisq; obduncta, & ob serpentum frequentiam infesta; neque multum à Meroe, & à mari rubro distantia. ibi anguis esse dicebatur, qui aures mala collodiret ne ab ullo caperentur; quem serpentem curabat Hesperidum sacerdos, ut apparet ex his carminibus Virg. lib. 4.

Oceani finem iuxta, solemque cadentem,
Victimus Aethiopum locus est, ubi maximus Atlas
Axem humero torquet stellis ardentibus aptum.
Hinc mihi Massyle gentis monstrata sacerdos
Hesperidum templi custos, epulasque draconis
Quae dabat, & sacros seruabat in arbore fructus.

10

Nam ubi Atlas cœlum sustinere dicebatur, ibi in extrema ora terræ habi-
tabant Hesperides, ut significauit Dionysius in libro de situ orbis in his;

Ἄτλας τούτος οὐρανὸν κατεῖπεν· τοῦτο δέ τοι.
απέτιστος ἦταν· πρώτης ταραπίδης Λυκοφόρος
Εὐρύτε, καφάλην τοι δέσμην τοιούτην κρίπτην.

Sustinet hic Atlas cœlum, sic fata iubebant,
Victimus Hesperidum locus est in margine terræ,
Hic capite & manibus fert vasti pondera mundi.

20

Hunc hortum fama est Atlantem montibus vndeque cinxisse, quia Themis illi responderat futurum esse ut Iouis filius eò aliquando accederet, & aurea mala caperet. Haec mala Argentatas in rebus Libycis oves fuisse sensit, quæ aurex nominarentur, quæ cum inhumanum & agrestem pastorem haberent, dictæ sunt à dracone custodiri. ac Pherecydes lib. 10. ubi nuptias Iunonis commemoravit, terram Oceano proximam in occidente aurei coloris poma tulisse inquit, pomosque aurei coloris fructus ferentes, quam sententiam ita fecatus est Lucanus;

Abstulit arboribus precium, nemoriq; laborem
Alcides: passusq; inopes sine pondere ramos,
Rettulit Argolico fulgentia poma tyranno.

30

Draco, qui poma ipsa seruabat, Typhonis & Echidna filius, Ladon voca-
tur, ut testatur Apollonius lib. 4.

ΠΑΙΔΕΙΟΝ ΚΛΗΣΙΣ ΙΩΝΙΚΟΥ ΣΤΟΙΧΟΥ
Βίστη μην χθονίς παγχρήσια γένεται μόλις,
χρήσις Ατλαντη χθονίου δρόμος. Αποθέτη νύμφα
Επαρπλείσθιντος θύμημας διέβολει.
Δε τοτε ο θεόντων οφείλειται διεγέλει
Μάλα διδύκειται τούτη.
Errantesq; locum sacrum veneri, ubi Ladon
Aurea seruabat flauentia mala decora.
Anguis terrigena, hic ubi cœlo attollitur Atlas.
Illum curabant nymphæ prædulce canentes
Helperides; truncum amplexus sed ab Hercule cæsus
Is fuit.

40

Hunc serpentem è terra natum fuisse testatur Pisander, at non è Typhone & Echidna, ut ait Apollonii enarrator. quem capita centum habere reputarunt.

iii fama

Mythologiae

fama est Herculem cum adhuc aurea mala iuberetur ab Eurystheo diu ambi-
guum constitisse, quia ubi essent, nesciret: atque ad nymphas Iouis & The-
midis in spelunca habitantes contendisse, ut ab iis sciretaretur ubi posse: ma-
la aurea Hesperidum reperire; quae ad Nereum illum miserunt, ut dictum
fuit superius. fabulantur etiam Atalantam Schreui filiam tribus maiis
Hesperidum captam fuisse, quae Venus dederat Hippomeni; cum nuptiis
eius victori, at mors viictis proponeretur: quare non solus Hercules malis
Hesperidum potitus fuit. nam quod Atalanta pomis capta fuerit, ita Theo-
critus ait in Amaryllide;

10

innocuum facte ruris auctore illata poma
pud' excepit thura, spuma silva, ad' atalantam
destitu', de' ipsa, de' e' illam' illam' spuma.

Virginis Hippomenes thalamos ubi forte petiuit,
Mala tenens manibus currebat: ut huc Atalanta
Vidit, ut perire, magno correpta ut amore est.

Huc ea sunt, quae de Hesperidibus fabulosè memorata sunt ab antiquis:
nunc quid significant, perquiramus. Hesperides igitur ut alii volunt He-
speli filix fuerunt, ut ali Atlantis; quae sydera sunt. earum pater coelum,
aut vespertinum tempus fuit, quod quasi frater est Cœli. dictæ sunt habere

20

hortos in occidente, in quibus essent mala, aurea, quoniam stellarum natu-
ra est ut tanquam aurum splendeant, & rotunda appareant: eaq; non nisi in
occidente nasci solita sint, quia sole occidente stellæ apparent, cum lumi-
ne solis per diem occultentur. at quis est draco, qui huc mala seruabat, hor-
rumque ambidat? signiferum circulum nonnulli sunt arbitrati. fuerunt qui
mala Hesperidū oves esse in occidente dixerint, in insula, quæ perpetuo hu-
mine circundabatur in serpentis modum sinuoso & reflexo. Alii cum mala
Hesperidum putariat fuisse stellas, serpentem illum esse crediderunt lineam
obliquam, quæ nos & astra ipsa intra le continent, quæque horizon sine de-
terminans linea appellatur. ea cum obliqua sit omnibus hominibus, præ-

30

terquam habitantibus sub ea linea, in qua dies noctibus parcs efficiuntur,
merito serpens ac draco ab artificiis fabularum fuit appellata. Qui fluvium
insulam ambientem anguem esse dixerunt, ii Herculem inquinunt ad insulam
obseruatibus opportunatibus traieciisse ac remeasse, cum fluvius is factus suis
set perius obsecratatem, atque inde captas ones in Græciam duxisse. qui
vero stellas fuisse mala illa dixerunt, rerum altronomicarū peritiam ab Her-
cule in Græciam latam putarunt. Atque ut summatim colligam sententiā
huiusc segmenti, tanquam serpentes illi seruant aurea poma, qui ob auaritiam
neque dormire quidem tuto possunt. quare præclare dictum est à sa-
pientibus, diuitias tanquam lapidem indicem animi cuiusquam esse datas
hominibus, quæ viris bonis & prudentibus facultates essent, & quasi oppor-
tunitates ad res præclaræ gerendas, ad patriciæ, ad sui ipsorum, ad amicorum,
ad bonorum commoda concessæ: at imprudentibus & malis quasi suppliciis;
cum augeant desiderium ipsum etiam accumulandi: quare vel ex ipsorum di-
uitiarum vnu quantopere quisque sit vir bonus & Dei amicus possumus di-
gnoscere, at nunc de Atalanta.

40

De